

Beretning ved Kreds 8's generalforsamling 26. april 2023

*Det er en kold tid, som vi lever i
Alle går rundt og fryser
Men vi har det da nogenlunde her
Her på Sidespoooret
(Kim Larsen, 1985)*

Ja, at være lærer i en eller anden form for krisetid er ved at være det nye normal for os. Først kom coronaen, så kom Ruslands invasion af Ukraine med en efterfølgende energikrise og inflation som et mærkbart resultat heraf, der har ledt til en større usikkerhed om hvad morgendagen bringer både i forhold til vores egen dagligdag med stigende priser på mad, varme, brændstof mv, der leder tankerne tilbage på både energikrisen i 70'erne samt på fattigfirserne, som Kim Larsen sang om i "Det er en kold tid". Det har på flere af vores skoler givet økonomiske udfordringer med de stigende priser på naturgas. I den kontekst vil nogle måske tænke: Hvad bliver det næste?

Men måske bør vi i stedet se helt anderledes på det. Nemlig, at vi siden murens fald i 1989 har levet i en ualmindelig lang periode med stabilitet, fremdrift og økonomisk fremskridt i vores samfund og i Europa, så det er blevet uvant for langt de fleste af os at have usikkerhed om hvad morgendagen bringer tæt inde på livet.

Måske er dette vores nye normal i en tid, hvor det som barn og ung kan være svært at få fodfæste og finde sig selv i en omskiftelig, uforudsigelig virkelighed. Helle Rabøl Hansen kalder dette for "diffus samfunds-belonging", da værdier stritter i alle retninger, for de voksne har forskellige meninger og holdninger om det "rigtige" børne- og ungeliv. Vi lever dermed i et samfundsmæssigt normativt misbrug. I denne virkelighed står grundskolen som en social konstant for et barns liv i 10 år. Det er vi lærere, der i de definerende år af et børne- og ungdomsliv underviser og har en daglig relation til disse børn. Vi ved, at som enkeltstående faktor er læreren den vigtigste for en elevs forudsætning for at lære og trives i skolen. Samtidig ved vi, at tydelige rammer og krav er fordrende for som elev at føle sig tryk og lære noget. Vi kan for eleverne stå som en sikker og tryk modvægt til en diffus virkelighed. Som frie grundskoler, der bygger vores dannelses- og læringsssyn på et retningsgivende værdigrundlag, har vi i særlig grad mulighed for skabe den nødvendige ballast for en elevs personlige, sociale og faglige udvikling.

På skolerne har vi efter corona haft travlt med at genskabe en almindelig skolehverdag. På efterskolerne og højskolerne oplever lærerne i høj grad, at flere elever har svært ved at finde sig til rette i og indgå i skolens sociale liv. I medierne har fokus været på, at eleverne i for høj grad gemmer sig væk på mobilen og de sociale medier i stedet for at interagere med sine efterskolekammerater. En efterskolelærer har udtrykt, at "eleverne opfører sig som om de er på 7. klasses lejrskole". Vi må konstatere, at 2 års corona med nedlukninger og hjemmeundervisning på skærm i hvert fald for nogle børns vedkommende har sat dem tilbage socialt. Der er noget som de endnu ikke har lært, så flere er socialt umodne. På flere grundskoler i vores kreds, oplever mange lærere, at de har langt mere arbejde med elever, der har forskellige former for angst eller særlige behov, fx ikke tør lave en præsentation for klassen, ikke vil sige noget i sprogfagene, ikke tør tage med på lejrskole, ikke kan deltage i morgensamling, har skolevægning mv. Her har vi ofte et individualiseret fokus på den enkelte elev og dennes udfordringer. Hvis trivsel i stedet forstås som *et vilkår i verden at være i*, så kan vi med lån fra sociokulturel-retorik i stressforskning og mobbeforskning sige, at: **Trivsel skabes socialt men rammer individuelt**. Med det fokus handler trivsel om oplevelsen af *at høre til* - at finde meningen sammen med andre i klassen og i skolen – at man oplever at kunne forstå, deltage i og bidrage til undervisningen. Her er vi lærere helt afgørende for, at alle elever føler sig en som en del af klassefællesskabet såvel socialt som fagligt.

Hvordan trives vi lærere?

Vi ved fra Frie Skolers Lærerforenings trivselsundersøgelse blandt medlemmerne, at trivslen generelt er høj, at langt størstedelen af vores lærere oplever at yde en meningsfuld arbejdsindsats, og at det overordnede resultat af undersøgelsen viser, at indflydelse og trivsel går hånd i hånd for os lærere. Det meget store flertal af os trives altså i vores job. Det er en vigtig pointe at holde fast i. Det er det store billede fra undersøgelsen, det er det budskab, vi skal komme ud over stepperne med – DET ER FEDT AT VÆRE LÆRER! Det er på mange måder et meget livsbekræftende arbejde med mange stjernestunder. Vi kan virkelig sige med stolthed i stemmen – JEG ER LÆRER – det er et meningsfyldt og vigtigt arbejde.

Djævlens advokat vil nu spørge, om der dog ikke er bare et lille hår i suppen? Jo, der er endda adskillige af dem. Noget af det fede ved jobbet er at skabe relationer. Bagsiden af det er, at det bliver et job med høje følelsesmæssige krav. Samtidig oplever færre lærere, at der synligt arbejdes med det psykiske arbejdsmiljø på skolen.

Her spiller arbejdsmiljøorganisationen eller SAU på din skole en væsentlig rolle i forhold til løbende at sikre, at du som lærer hverken oplever for *stor arbejdsmængde- og tidspres* eller at der stilles for *høje følelsesmæssige krav* til dig. Med **bekendtgørelsen for psykisk arbejdsmiljø** i hånden har I på skolerne et centralt værktøj til at risikovurdere, udarbejde personalepolitikker om fx rammer for forældresamarbejde, håndtering af udfordrende elever, rammer for kommunikation mv, der kan forebygge og understøtte rimelige, sikre og sunde arbejdsvilkår for dig som lærer på skolen. Derfor er samarbejdsudvalget en helt central aktør i at skabe gode, trygge og sikre arbejdsforhold for jer på skolen. Det skal I være bevidste om og aktivt benytte jer af.

Heldigvis opleves det langt de fleste steder, at der er opbakning fra ledelsen, når der er behov for det. Dvs. når man oplever at blive presset af forældre eller deres børn. Et andet rigtigt fint budskab fra undersøgelsen er, at langt størstedelen oplever at have rigtig gode kolleger. Gad vide hvor mange andre arbejdspladser, der oplever det? Det er helt centralt i forhold til at føle sig værdsat og have en tryghed i sit arbejde

Vi har i hovedbestyrelsen desuden besluttet, at alle kredsene skal arbejde for at understøtte arbejdsmiljørepræsentantens arbejde og kompetenceudvikling med arrangementer, træf og netværk, hvilket ikke tidligere har været en fast opgave i alle kredse. Vi vil gerne gøre mere for, at arbejdsmiljørepræsentanten løbende klædes på til sit tillidshverv på skolen i samarbejde med tillidsrepræsentanten og ledelsen.

Der vil altid være plads til forbedringer. Det viser undersøgelsen også, og det vil vi kontinuerligt arbejde med.

[Status på samarbejdssporet.](#)

Vi har med den seneste overenskomstaftale fået en arbejdstidsaftale og et samarbejdsspor, der igen gør jeres tillidsrepræsentant til en afgørende medspiller og samarbejdspartner for ledelsen i forhold til at skabe klare, tydelige og rimelige rammer for jeres arbejdstid og arbejdsvilkår via samarbejdssporet om skoleplanen og eventuel indgåelse af lokalaftaler, der enten har suppleret til eller været anderledes end det der står i arbejdstidsaftalen med det særkende I ønsker for jeres fri grundskole.

Snart er det første år gået. Og vi må konstatere, at det overordnet set er gået godt og gnidningsløst på langt de fleste skoler. Sekretariatet har modtaget færre henvendelser end

forventet. Mange af jer, der tillidsrepræsentanter, har givet udtryk for, at dialogmøderne mellem Frie Skolers Lærerforening og jeres skoleforening om forståelse og igangsætning af samarbejdssporet, hvor I deltog sammen med jeres skoleleder, var et optimalt udgangspunkt for at komme godt i gang med samarbejdsprocessen om skoleplanen. Flere har sågar efterlyst endnu et dialogmøde, som vi som forening er i gang med at planlægge med de skoleforeninger, der ønsker det. Jer hvis skoler, der er tilknyttet Friskoleforeningen og De Kristne Friskoler har endnu ikke haft muligheden, da disse skoleforeninger hidtil ikke har ønsket at indgå et sådant samarbejde omkring dialogmøderne. Formandskabet i vores forening arbejder dog på højtryk for at overbevise dem om, at det er et højt ønske fra jer.

På netværksmøderne med de tillidsvalgte i vores kreds har fokus været på at inspirere og sparre med hinanden omkring samarbejdssporet med ledelsen i praksis, om udarbejdelse af skoleplan samt drøftelser om, hvad der skal stå i en skoleplan i forhold til, hvad en lokalaftale kan indeholde.

Det leder mig naturligt til at berette om:

[Arbejdet her i kredsen.](#)

Per 1. april 2023 er vi 1341 medlemmer i kreds 8, der strækker sig over 18 kommuner fra Helsingør til Odden og opdelt af hhv. Roskilde fjord og Isefjord. Vi er den af foreningens 8 kredse, der både rummer nogle af landets rigeste og landets fattigste kommuner. Nogle dele af kredsen kaldes for udkantsdanmark mens andre dele ligger i Storkøbenhavn. Det betyder selvsagt, at skolerne rundt i vores kreds har vidt forskelligt elev- og forældresammensætning og dermed yderst forskellige grundlag og forudsætninger for at drive fri grundskole. Derfor oplever jer, der arbejder som lærere på skolerne i vores kreds også at have vidt forskellige arbejdsliv med dertilhørende opgaver, glæder og udfordringer.

Derfor gør vi i kredsbestyrelsen noget ud af at tilbyde så forskellige medlemsarrangementer som muligt lige fra orienteringsmøde for dig der er ny på en fri grundskole, Mit liv i Israel: At bo i en konfliktzone, besøg en anden skoleform, biograftur for at se "Belfast" til pensionsmøde. Løn-tjekmødet var desuden velbesøgt.

Vi har dog oplevet at måtte aflyse to medlemsarrangementer siden maj pga. for få tilmeldte. Der må derfor være noget som vi kan gøre bedre eller anderledes, så er vi mere end lydhøre for at imødekomme jeres ønsker og behov.

På en del skoler i kredsen har der været en udskiftning i ledelsen på skolen. Vi har tilsvarende oplevet en stor udskiftning hos tillidsrepræsentanterne, hvor halvdelen af kredsens 81 tillidsrepræsentanter enten er nyvalgte sidste skoleår eller i dette skoleår, dvs. 42 ud af i alt 81 tillidsrepræsentanter. Som kredsbestyrelse bruger vi derfor mange ressourcer på at få de nye tillidsrepræsentanter godt ind i arbejdet med deres tillidshverv.

Som kredsformand tager jeg derfor rundt til opstartsmøde hos de nye tillidsrepræsentanter for at yde hurtig og konkret starthjælp til at komme godt i gang med arbejdet og til samtidig at få en hurtig, nær tilknytning til kredsen og foreningen.

De 4 netværk for TR, suppleanter og AMR i kredsen har hver en tovholder fra kredsbestyrelsen til at integrere dem i netværket med kredsens øvrige tillidsvalgte, så de løbende har kolleger at sparre med og lade sig inspirere af. Efterskolenetværket for de tillidsvalgte fra kredsens 16 efterskoler er nyetableret og oprettet for at skabe et forum, der særligt tilgodeser behovet for at sparre med de tillidsvalgte fra skoler med døgnarbejde.

For andet år i træk afholder vi kaskettræf både i efteråret og i foråret for kredsens tillidsrepræsentanter, suppleanter og arbejdsmiljørepræsentanter, hvor vi både har eksterne oplægsholdere og interne oplægsholdere, samt giver tid til netværk og samarbejde mellem de tillidsvalgte fra samme skole om at forberede en fælles indsats, handleplan eller lignende til det videre arbejde hjemme på skolen. Ved det nyligt overståede kaskettræf med 41 deltagere var fokus på "Det gode arbejdsliv", "Loyalitet, dekorum og opsigelse af tillidsvalgte" samt håndtering af konflikter, vold, trusler og chikane med henblik på at forebygge og udarbejde personalepolitik.

Vi i kredsbestyrelsen har med den store udskiftning af tillidsvalgte i kredsen haft et stort fokus på netop disse. Vi gør desuden en indsats for at endnu flere af kredsens arbejdsmiljørepræsentanter deltager i vores netværk og træf. Det forudsætter dog medlemskab af foreningen. Vi ønsker samtidig at komme mere ud på skolebesøg og til FSL-klubmøder på jeres skoler, så sig endelig til.

[Kort om foreningen.](#)

Vi har rundet 11.000 medlemmer for første gang i foreningens historie. Det er en milepæl i en tid, hvor en stor del af de gamle fagforeninger bløder medlemmer til enten de gule fagforeninger eller sofaen. Det ses tydeligt at fagforeninger, der har et fagprofessionelt fællesskab som vores med

lærergerningen som fællesnævner, har et stigende medlemstal. Vi har et fælles tredje, der forbinder os foruden rimelige løn- og arbejdsvilkår og solidaritet.

Vi har fået en ny sekretariatschef, Pia Bønning, der er faldet hurtigt og effektivt til i jobbet. Hun arbejder bl.a. med at optimere det nye medlemssystem, der stadig kan drille. Måske har I også oplevet det. Vi har desuden fået 3 nye hovedbestyrelsesmedlemmer ud af de 10, hvilket er den største udskiftning i nyere tid. Der er travlhed på sekretariatet.

De frie skoler i det store politiske billede.

Hvor står vi lige nu som frie skoler og hvilket arbejde ligger der lige foran os?

På den store klinge er der en del dagsordener, som vi skal forholde os aktivt til som forening i den kommende tid. Vi har en ny SVM-regering, hvor det eneste der står i regeringsgrundlaget i forhold til frie grundskoler, er at regeringen vil *”modvirke parallelsamfund, herunder friskoler med en skæv elevsammensætning”*. Vi har flere muslimske friskoler i kreds 8, der efter politikerne havde et tilsvarende fokus i 2018, er blevet meget opmærksomme på at følge regler og overenskomst til fulde. Det er et potentielt forsøg på at gøre indhug i vores grundlovssikrede ret til at drive frie skoler, som vi skal stå fast på.

I forbindelse med overenskomstforhandlinger for lærerne, har der altid været flere centralt udmøntede lønkroner at hente i det kommunale i forhold til hos os i staten. Men den langsomme regeringsdannelse har forsinket lønstrukturkomiteens arbejde, der skulle afklare den slags skævheder i lønudviklingen på den offentlige versus den private sektor, så den viden ikke er kommet med i betragtning i forbindelse med OK23, hvilket er ærgerligt i forhold til de kommende overenskomstforhandlinger på vores område i 24. Vi tager nu alligevel kampen op om fair lønudvikling på vores område.

Med SVM-regeringen har vi fået en ny undervisningsminister i Mattias Tesfaye, der har været mere imødekommende overfor de Frie Skolers Lærerforening end Pernille Rosenkrantz Theil var. Tesfaye er meget interesseret i at høre, hvem vi er og hvad vi kan bidrage med. Han har 3 områder, hvor han ønsker, at vi byder ind i den kommende periode:

1. Erhvervsuddannelsesudfordringen
2. De 45.000 unge, som hverken har en ungdomsuddannelse eller er i beskæftigelse
3. Trivselsudfordringen

Jeg vil gerne slå fast, at vi som frie skoler ikke er sat i verden for at løse politikernes udfordringer, som de til tider selv har skabt. Vi er ifølge Grundloven sat i verden for at være et reelt alternativ til folkeskolen, og den frihed til forskellighed kæmper vi for at fastholde på vores skoler. Netop i kraft af denne frihed gør vi allerede en hel del på alle tre områder, som Tesfaye efterspørger. Vi har nemlig i højere grad mulighed for på vores skoler end i folkeskolen at afprøve alternative veje til at eleverne opnår praksisfaglige kompetencer via håndens arbejde, værkstedsorienteret undervisning mv. Vi har en styrke i at kunne drive skoler ud fra et retningsgivende værdigrundlag, så det står klart for forældre og elever, hvilket dannelsessyn undervisningen på den enkelte skole baseres på. Vores skoler har alt efter skoleform mangfoldigt fokus på skoletilhør, at man som elev føler sig som en del af sin skoles faglige, sociale og værdibaserede fællesskab.

Vi vil rigtig gerne bidrage - hvilket også er rimeligt - da vores skoler repræsenterer 20% af landets grundskoleelever. Kære folkeskoleforligskreds, inviter os derfor ind i varmen i samarbejdet om "Sammen om skolen", så vi rundt om samme bord kan finde løsninger på de gældende udfordringer. Nu vi er ved det, så er vi i den forbindelse rigtig interesseret i at høre fra netop partierne bag folkeskolereformen, hvordan de har til hensigt at tale lærerprofessionen op fremadrettet? Det er vel fair at afstemme gensidige forventninger til hinanden i samarbejdsøjemed.

Summa summarum har vi nok at tage fat på både her i kredsen, på skolerne og i foreningen, så lad os i fællesskab få arbejdstøjet på og se frem til et nyt spændende skoleår med en velkonsolideret arbejdstidsaftale, kommende overenskomstforhandlinger og alt det som vi endnu ikke ved, men skal være klar til at håndtere.

I kredsbestyrelsen arbejder vi for alle jer medlemmer i kreds 8. Det vil sige, at hvad vi skal bruge tiden på, og hvordan vi prioriterer midlerne til kredsens aktiviteter, afhænger af jer medlemmer.

Vi må i disse omskiftelige tider forvente, at vi også vil se ind i et lærerliv på nye flasker og med nye udfordringer. Derfor har vi brug for jeres input til, hvad I ønsker af aktiviteter, medlemsarrangementer, kurser og netværk fremadrettet.

Jeg overlader hermed beretningen til generalforsamlingen, som vi først drøfter i grupper og derefter i plenum.